РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 1-го мая 1915. Ч. 50. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 1, 1915. N. 50.

МОСКАЛІ УТІКАЮТЬ ЗПІД УЖОКА І ЗІ СКІЛЬЩИНИ.

Побіда Австрійців на Буковині і здобутє Новоселиці.

Австрійці затопили французький корабель „Лєон Ґамбета" враз з 578 людьми залоги.

Турки розбили війска союзників: 12.000 полонених.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

БИТВА НАД РІКАМИ ОПОРОМ І СТРИЄМ.

ВІДЕНЬ (через Лондон). 29. цьвітня. — Військове урядове бюро оголосило нині отсі вісти:

„В богато місцях в Польщі і в Галичині прийшло до перестрілки гармат.

„Зусиля Москалів, щоби заняти становища нашої піхоти на згірях здовж долини Опора і Стрия, ударемнено по короткій боротьбі".

З повисшої телеграми треба здогадувати ся, що австрійські війска на дорозі до Стрия посувають ся щораз дальше на північ. В попередних днях телеграми доносили про успіхи Австрійців здовж ріки Орави, яка є допливом Опору. Тепер тереном війни стали долини Опора і Стрия. Ріка Опір плине через Сколє і впливає коло Синевідска вижного до Стрия.

МОСКАЛІ ЩОРАЗ ДАЛЬШЕ ВІД УЖОКА.

ПЕТРОГРАД (через Лондон). 29. цьвітня. — Село Любня, на північний захід від Ужока, находить ся в посіданю російських війск. Се є важне тому, бо звідси можна контролювати зелізничу лінію, яка лучить Ужок з Березною. Згадана зелізниця має для Австрійців велике значінє, бо вона йде здовж Бескида. При помочи гармат можуть російські війска перервати рух на тій лінії. Напади Австрійців, щоби відібрати се село, не удали ся. По короткій битві на багнети Австрійці уступили.

З послідних урядових донесень виходить, що Німці не помагають Австрійцям ані коло Лупкова ані над рікою Стрием. Німці нагромаджують велику силу війска коло Кракова і в західній Галичині. Тому Австрійці є приневолені в Карпатах оперти ся на своїх власних силах.

Отся телеграма з Петрограду вказує виразно, що Москалі розпочали відворот на цілій боєвій лінії в Карпатах. Перед кількома днями хвалили ся Москалі, що заняли місцевість Сянки, віддалені всего 2½ милї від Ужока. В нинішній телеграмі вже говорять про Любню. Як звісно, Любня лежить у віддаленю 8 миль на північний захід від Ужока. Чи в сей спосіб Москалі думають піти до Будапешту?

Про невідрадне положенє російської армії в Карпатах сьвідчить також і ся обставина, що хоч Німці опустили Карпати, як се самі Москалі говорять, російські війска втікають перед самими Австрійцями, про котрих вони вже від давна писали, що їх армія не входить більше в рахунок. Та брехнею побідити годі.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ РОСІЙСЬКУ ГРАНИЦЮ І ЗАНЯЛИ МІСТО НОВОСЕЛИЦЮ.

БЕРЛІН (через Лондон), 29. цьвітня. — З Черновець, де находить ся головна кватира австрійської армії на Буковині, доносять, що австрійські війска взяли приступом російські становища коло місточка Боян (на схід від Черновець), проганяючи Москалів за границю.

Напад на Москалів зроблено так несподівано, що малощо ґенеральний штаб російської армії не попав ся в полон. Австрійські тяжкі гармати спричинили Москалям великі страти.

БУДАПЕШТ (через Лондон), 29. цьвітня. — Послідні вісти з поля битви в Буковині подають, що австрійські війска перейшли в ночи російську границю, заняли Новоселицю і посувають ся скоро дальше наперед.

—o—

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НОВІ УСПІХИ НІМЦІВ В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН (через Сейвіл, Л. Ай.), 29. цьвітня. — Урядовий звіт, виданий з головної німецької кватири, звучить:

„В північній російській Польщі, на захід від ріки Німену, де вже від довшого часу панував розмірно спокій, німецькі війска розпочали нову воєнну акцію. Німці здобули на просторі 20 кільометрів на схід від Сувалок російські закопи, проганяючи Москалів з великими стратами. 470 жовнірів і 2 офіцирів полонено в послідній битві на північ від Пшасниша. Притім забрано Москалям також 3 машинові карабіни".

—o—

В РОСІЇ:

РОСІЯ В ПЕРЕДОДНИ ҐРІЗНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

ЩЕ ОДНА ВЕЛИКА НЕУДАЧА, А В РОСІЇ ЗАКИПИТЬ.

СТОКГОЛЬМ, 27. марта. — Шведська часопись „Афтонблядет" одержала з достовірного жерела з Петрограду відомости, які представляють в правдивім осьвітленю теперішні відносини серед цивільного населеня і серед російської армії. Російська цензура старасть ся всіми силами недопустити жадних вістий до відома загалу, які могли би викликати серед народа непожаданий настрій. Лист, який одержала редакція висше згаданої часописи, є отсего змісту:

„Незадоволенє російського народа з війни і з поступованя правительства росте з кождим днем в застрашаючий спосіб. Те незадоволенє находить вираз в частих рабунках і підпалах. Недавно тому велика часть „балтійської пристани" в Петрограді упала жертвою полуміни зревольтованих робітників. Богато робітників, які працювали в пристани, а яких власти підозрівали о сей злочин, повішено без переведеня якогонебудь переслуханя. Цензура заказала часописям щонебудь про сю подію згадувати.

„Робітники, які належать до соціяльно-демократичної партії, протестують проти війни в сей спосіб, що всюди, де се є можливе, покидають працю. За се карають власти дуже строго. Ніколи не обходить ся без кровавих жертв.

„Найгірше дїєть ся на Сибіри. Вже в часі першої мобілїзації прийшло в дуже богато місцевостях до заворушень. Рекрути відмовляли послуху і не ставились до війска, а коли їх силою змушувано, висилаючи на них війско, приходило часто до битви між рекрутами а війском. В кару за се спалено богато сіл і місточок, богато впливових мешканців розстріляно або повішено. Під сю пору на Сибіри, передівсім у більших містах, можна надїяти ся великих заворушень.

„Вісти, які надходять з терену війни, вказують на те, що заразливі недуги, холєра і тиф, розширяють ся в страшний спосіб серед війска. Загально дасть ся відчувати великий брак ліків і лікарської опіки.

„Офіцирів, які вже по 15 до 20 літ не служили при війску, по кількатижневих вправах висилають ся на боєву лінію. Величезний брак офіцирів і підофіцирів. Часто лучаєть ся, що один поручник має команду над двома компаніями.

„Жовніри уживають ріжних способів, щоби лише стати ся нездібним до дальшої військової служби. Всї бажають як найскорше повернути домів, щоби ратувати від голодової смерти полишену жінку та діти. Всї листи, в яких родина пише про нужду, військові власти не доручують жовнірам, але такі листи завертають або зовсім нищать. Власти побоюють ся, щоби се не дало причини до збільшеня числа збігців з війска.

„Крадїжи і хабарництво, як ніколи доси. Кождий думає лише про себе і свою кишеню.

„Поступові політичні партії, які мріли про будуче щастє і будучу свободу Росії по переможеню німецького мілітаризму, прийшли нараз до переконаня, що їх мрії ніколи не здійснять ся. Російське правительство нічого не навчило ся і нічого не забуло! Заява міністра справ внутрішних Макарова, що правительство не думає зробити якогонебудь уступства в користь поступових партій, викликала загальну зневіру.

„Коли російська армія після другого пораженя над Мазурськими озерами зазнає ще одну подібну невдачу, то віхто не сумнїваєть ся, що се дасть почин до революції"...

ЦАР ЗНОВА ОБІЦЮЄ, АЛЕ ТИМ РАЗОМ ВЖЕ ФІНДЛЯНДЦЯМ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Російське правительство, як доносять з урядових кругів в Петроґраді, носить ся з гадкою привернути Фінляндцям ті права, які вони мали перед знесенєм їх самоуправи в р. 1898. Говорять, що великий князь Николай Николаєвич відніс ся до царя з порадою, щоби Фінляндцям привернути давні права в нагороду за хоробрість фінляндських полків.

МОСКАЛІ А ПОЛЯКИ. — БЕЗВАРТНІСТЬ ЦАРСЬКИХ ОБІТНИЦЬ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Російський амбасадор в Лондонї, ґраф Алєксандер Бенкендорф, його жінка і Рудярд Кіплінґ відказали ся від помочи на запомоговий фонд для Поляків. Натомісць инші визначнїйші особи, як французький амбасадор, англійські міністри і богато висших урядників, надальше помагають польському комітетови в збираню жертв, які вже перейшли суму 25.000 долярів.

Причина відмови російського амбасадора лежить в тім, що польський комітет видав відозву, яка не була по нутру царському урядникови. У відозві говорить ся про нещасне положенє Польщі, яка, утративши свою свободу і самостійність, стала тепер тереном війни її колишних ворогів, котрі борють ся на житє і смерть. Відтак слїдують отсї слова: „Луч сьвітла паде на сей сумний образ: коли прийде мир, Польща буде вільна. Росія се обіцяла, і вона свого слова додержить". Сей натяк на будучу політику Росії супроти Поляків спричинив, що російський амбасадор відказав ся всякої помочи Полякам.

Поляки оснували в послідним часї один загальний комітет, який займаєть ся збиранєм фондів для жертв війни серед польського населеня. На чолї комітету станув Генрик Сєнкевич, який перебуває тепер в Швайцарії. Дотепер вислав вже отсей комітет поверх пів міліона франків на підмогу Поляків в Галичині і російській Польщі.

Щоби приспорити фондови більше гроша, вибрав ся до Злучених Держав звісний артист Іґнатій Падеревський.

Помимо того, що Поляки мали і мають часто нагоду переконати ся про безвартність ріжних царських обітниць, польські часописи в Америці майже без виїмка ширять серед свого населеня російську орієнтацію, представляючи царя яко спасителя будучої Польщі.

—o—

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

БИТВА КОЛО ІПР ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Німецькі війска борють ся з подвійною силою дальше. Найгорячійша битва відбуваєть ся на схід від міста Іпр. Німці постановили за всяку цїну здобути терен, положений на схід від каналу Ізер.

Англійці заняли нові становища в закопах на північ і північний схід від Іпр. Канадійське війско, утомлене чотиродневною битвою, заступлено иншим. Ряди Канадійців сильно прорідились. Битва триває на цілій лінї у Фляндрії. Німці розпоряджають великою скількостю тяжних гармат і гавбиць, які обернули місто Іпр в купу румовища. В місті нема ні одного дому цілого.

—o—

В ТУРЕЧЧИНІ:

ТУРКИ РОЗБИЛИ ВІЙСКА СОЮЗНИКІВ. — 12.000 ПОЛОНЕНИХ, 8.000 УТІКЛО НА КОРАБЛЇ.

БЕРЛІН (через Амстердам), 29. цьвітня. — Війска союзників, які висаджено на берег півострова Ґаліполі, щоби затакувати турецькі форти зі сторони суші, понесли страшні страти. Про се доносить телєґрама з Царгорода, яка звучить:

„Міністер війни Енвер Паша передав султанови нараз отсї вісти:

„Ґенерал Ліман фон Сандерс телєґрафує, що центр і праве крило висадженої армії союзників є цілковито знищені. Ґенерал має надію, що подібна доля спіткає також і ліве крило".

БЕРЛІН (через Амстердам), 29. цьвітня. — Бувший президент турецького парляменту Галі-Бей одержав в ночи телєґраму отсего змісту:

„12.000 Англійців і Австралійців з армії, яку висаджено на півострові Ґаліполі, полонено. Прочих 8.000 прогнано аж над море".

ВЕЛИКІ СТРАТИ СОЮЗНИКІВ В ДАРДАНЕЛЯХ.

ЦАРГОРОД (через Лондон), 29. цьвітня. — Турецьке міністерство війни оголосило урядово вісти, які вказують на великі страти союзників на берегах Туреччини:

„Сіґі-Дере, на захід від форту Седіль-Бар, очищено з неприятеля.

„Англійські війска, які висїли на побереже коло Каба-Тепе, робили зусиля під охороною корабельних гармат удержати ся на занятих становищах. Але досьвіта турецькі війска здобули їх приступом і змусили Англійців на цілій лінії до утечі. Одна часть неприятельського війска змогла утечи і схоронити ся на кораблї. Однак більша часть не маючи спромоги утечи, вивісила білий прапор на знак здачі.

„На західнім побережу півострова Ґаліполї затоплено гарматами англійський транспортовий корабель враз з війском.

„Послідні вісти доносять, що коло Каба-Тепе чотири бриґади неприятельського війска прогнано в море".

АНГЛІЙСЬКІ ВІСТИ ПРО БИТВУ В ДАРДАНЕЛЯХ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Приватна телєґрама з Атен доносить:

„Англійські війска, які висаджено на побереже півострова Ґаліполї, мають за задачу здобути сей півостров, боронений турецьким війском в силї 60.000.

„Французькі війска висїли на азійськім побережу Дарданелів і мають вести воєнні операції рівнобіжно з Англійцями.

„Острілюванє фортів, яке розпочало ся у второк, тривало 12 годин.

„Турецькі війска понесли в битві над заливом Сувля (на півострові Ґаліполї) великі страти. Англійці полонили цілий турецький баталїон піхоти".

Всі дотеперішні вісти про послідні битви в Дарданелях, які оголошено в Лондонї, походять з приватних жерел. Урядові англійські вісти є дуже скупі і не згадують ані про побіду ані про неудачу. Се викликало серед населеня Анґлії занепокоєнє. Населенє ожидає нетерпеливо вістий з поля війни.

—o—

НА МОРИ:

АВСТРІЙСЬКЕ ПІДВОДНЕ СУДНО ЗАТОПИЛО ФРАНЦУСЬКИЙ КРУЖЛЯК „ЛЄОН ҐАМБЕТА".

ПАРИЖ, 28. цьвітня. — Міністерство маринарки подало отсе до відома:

„Австрійське підводне судно затопило французький воєнний кружляк „Лєон Ґамбета". Зі залоги корабля, яка числила 725 жовнірів і офіцирів, потонуло 578. З офіцирів ніхто не вирятував ся. Корабель потонув протягом 10 хвиль."

„Лєон Ґамбета" був воєнним кружляком о величині 12.352 тон. Побудований в р. 1901. Його довжина числила 476 стіп, ширина 70 стіп. Зоруженє складало ся з 58 гармат великого калїбру і з двох приладів до викиданя торпед.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 28. цьвітня. — Нині оголошено отсю урядову вість:

„Підводне судно № 5 під командою поручника Ґеорґа Трапа затопило торпедою французький кружляк „Лєон Ґамбета" на Йонськім мори".

РОДИМЦІ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлений належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЛИСТ УКРАЇНЦЯ З ПОЛЯ ВІЙНИ.

(З віденської „Свободи", ч. 2.).

Один з давних передплатників „Свободи", родом зі Стрийщини, який яко жовнїр стрийського 33 полку піхоти красвої оборони від початку війни боре ся на північнім тереню, надіслав нашій редакції лист з описом сего, що досї бачив і пережив; він ось слїдуює:

Користаючи з нагоди, що наш відділ, який від довшого часу лежав в стрілецьких ровах, одержав кілька днїв відпочинку, пишу до Вас, Пане Редактор, щоби подїлити ся з Вами вражінями, пережитими мною на війнї.

За два днї відпочинку забули ми (а служу при однім з галицьких українських піхотних полків), що ми на війнї, що ще перед двома днями російські ґранати били в наші укрита, що шрапнелї пукали над нашими головами. Ми вправдї і тепер чуємо гарматні і карабінові стріли, але се для нас не новина. Ми відпочиваючи, бавимо ся співами, згадуємо наші родини, які остали дома і так переходить нам час. Полевою почтою доходять до нас листи і часописи. Найбільше розповсюднена є преса німецька і польська, але до нас, Українців, доходить і „Дїло". Вичитавши в „Дїлї", що має виходити і „Свобода", до якої ми так привикли, зрадїли ми дуже, що знова будемо мати свою дорогу ґазету і я користаючи з сего, пишу до Вас, Пане Редактор, лист з привітом і бажанєм як найлїпших успіхів у Вашій редакційній роботі.

Здавало би ся, що тих кілька днїв відпочинку минє нам як блискавка. А однако так не є. Тих кілька днїв вже нам навкучило ся, видасть ся нам цїлим роком, між тим коли шість місяців в маршах і битвах минуло як одна година. Ми на відпочинку зачинаємо бути нетерпеливі. Ми хотїли би як найскорше вигнати проклятого московського ворога з нашого краю, освободити наших поневолених братів і пімстити ся за всї кривди заподїяні Москалями українському народови. Повертає до нас богато українських жовнїрів з лїченя по шпиталях, та нема між ними нї одного, котрий сам не просив би ся до полку, мимо того, що їм яко раненим в шпиталї добре поводило ся.

Протягом шістьох воєнних місяців бував я в ріжних сторонах і стрічав ся з ріжними людьми. Відбув я два походи в Росію, під Красник і Люблин. В деяких селах Люблинщини стрічав я і наше українське населене. Чув я між ними українські пісні, але зрештою тамошні Українці перемішані з Поляками не виказують більшої національної сьвідомости, хоч деякі з тих, з котрими я говорив, чули або і читали Шевченка.

Часто говорив я з полоненими Москалями. Питав сейчас, з котрої ґубернії — чи Великорос (Москаль) чи Малорос (Українець). Богато стрічав я між ними неграмотних. Але стрічав і дуже освічених, які знали історію України, Кобзаря Шевченка майже на память, знали про українські відносини не тілько в Росії але і в Галичині. Чували, що Українці в Австрії добивають ся свого українського університету у Львові, читали українські часописи, які виходять в російській Україні, з них довідали ся про минувшорічний величавий сокільсько-січовий здвиг у Львові. Се були прості салдати.

Мав я нагоду розмовляти і з російськими офіцирами бранцями. Одного разу між полоненими офіцирами стрінув я одного дуже інтелїґентного Українця, з котрим для того, що було далеко до команди нашої армії, ходили ми майже два днї, нїм його і його товаришів (а було їх всїх сїмох) передали, куди треба. В ескорті був і я яко товмач, бо вони не знали по нїмецьки і не годнї були розмовити ся з нашими офіцирами. Я знова не розумів по московськи, але з офіцером Українцем говорив так самісїнько, як ми селяни говоримо в Стрийщині. І було так, що як офіцири Москалї хотїли щось говорити, то говорили до того Українця по московськи, сей до мене по українськи, а я знова до наших офіцирів по нїмецьки і на відворот; розмова була тяжка, бо і з мене не такий добрий Нїмець. Згаданий офіцир Українець говорив зі мною обидва днї. Він був в японській війнї, але коротко, бо прийшов вже при її кінци. Опісля брав участь в здушеню революції на Кавказі, де його і ранили. По виздоровленю був в воєнній школї і вчив ся японської і китайської (хінської) мови. Є внуком запорожського козака. На війнї мав козацьку шаблю, котру зломив і кинув на землю, як бачив, що мусить піддати ся. Маю його адресу, але Вам покищо її не подаю. На прощанє з ним дістав я від него золотий хрестик зі срібним ланцушком. З дводнєвної з ним розмови переконав ся я, що він є зовсїм сьвідомим Українцем і що радїй з наших народних успіхів в Галичинї. Оповідав менї про надуживаня в російській армії підчас російсько-японської війни. Я пригадав йому писаня Вересаєва (читав я в „Новім Слові"), на що він сказав, що змальовано лишень частину надуживань. При відходї розпрощали ся ми дуже сердечно. То було ще перед чотирма місяцями.

Раз бачив я, як піддав ся російський відділ, зложений з 37 людий. Було зимно і падав сніг. Була перестрілка з карабінів і з гармат. Нараз вийшов згаданий відділ зі своїх „декунґів" і побіг вперед. Ми думали, що він іде на нас штурмом і приготовили ся на їх приняте. Нараз кидають салдати своє оруже і приходять до нас. Ми скорпетали з сего, повиходили з „декунґів", зачали бігати, грієчи ся в ноги і бючи ся руками по плечах. З полоненими я розмовляв і вони жалували ся, що не мають що їсти, бо доства поживи у них неправильна.

Підчас одного російського відвороту одержали ми розказ закопати ся. Між нами і Москалями було около 2000 кроків віддали. Меньше більше по серединї стояла велика стирта соломи. Вечером пійшло двох наших жовнїрів принести собі соломи до „декунґів", беручи з собою карабінів. Рівночасно прийшло там двох Москалів — також по солому і також без „ґверів". Москалї думали, що наші узброєні і піднесли руки в гору — наші, що Москалї узброєні і рівнож піднесли руки в гору. Нараз виявило ся, що обі сторони без ґверів, набрали собі спокійно соломи і відійшли кождий до своїх окопів.

Зловлені Москалї оповідають, що їх з заду підганяють козаки і просять наших жовнїрів, щоби козаків не щадили. Дивують ся, що наші жовнїри добре убрані на зиму та мають хлїб і тютюн.

Були також случаї, що Москалї пускали наших полонених за консерву. В моїй компанії був такий случай. Один цуґсфірер з пятьма жовнїрами пійшов на патрулю. Нараз несподївано обскочило їх зі 40 Москалів, розоружено наших і взято в полон. Питали наших за консервою, та як на біду, того дня був розказ, що можна зїсти консерви, бо полева кухня була далеко і тому ніхто з наших бранців не мав консерви. Забрали від наших тільки хлїб і тютюн та вели їх до Н. С. По дорозі стрітила їх патруля наших уланів, відбила наших і взяла в полон Москалів. За два днї наші вернули до компанії і згаданий цуґсфірер розказував менї, що коли би були мали консерви, то не тілько, що Москалї не були би їх взяли в полон, але ще і самі привели би Москалів до наших.

Так зійшов нам час піврічної війни. Нїхто з нас не упав на духу і ми нинї є певні нашої побіди. Добре, що виходить „Свобода", яка була нашою учителькою перед війною і яка і по війнї поведе наш нарід вперед до повної побіди над нашими народними противниками.

Кінчу і засилаю Редакції щире поздоровленє з поля битви.

1. лютого, 1915. І. Л.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ СЕМА ЛІСТА СТРАТ УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ УКРАЇНЦІВ. ЦІНА ОДНОЇ ЛІСТИ 15 ЦНТ., СІМОХ ЛІСТ РАЗОМ 75 ЦНТ. НАБУТИ ЇХ МОЖНА В „СВОБОДІ".

Петро Карманський.

ХЛОПЧИНА.

Пас вівці за селом і споглядав на шлях,
Який перетинав стяжки осїнних нив.
Числив полукіпки, забуті на полях,
Губив ся у згадках і думкою гонив
За тими, що пійшли за покликом труби.

Втім шляхом зняв ся пил і з тисячки грудий
Як ронїт морських хвиль грімкий ударив спів.
І брязнули шаблї узброєних людий...
Хлопчина стрепенув ся і з дива остовпів —
Забув на все й подав ся за гомоном юрби.

Дивив ся на ряди, фалї пливучих тїл
І тайна міць тягла його усе вперед.
Минав поля, ліси і ряд незнаних сїл,
Аж поки не попав в воєнний лазарет,
Він зранений упав на поли боротьби.

* * *

Се зранене хлопя — український народ.
На зов воєнних сурм проснув ся він зі сну,
Кинув ся в сьвітовий страшний круговорот.
Він певен, що іде стрічать свою весну
І з бючим серцем жде на рішенє судьби.

Відень, в лютім 1915.

ЯК ЧУЖИНЦЇ ОДУШЕВЛЯЮТЬ СЯ УКРАЇНСЬКОЮ ГЕРОЇНЕЮ.

(Допись з Вальпарайзо, Інд.).

Хвальна Редакціє „Свободи"!

Щоб якнебудь помогти Вам у Вашім змаганю зазнайомити ширший сьвіт з українською справою, дав я прочитати статю про панну Олену Степанівну, яка була поміщена по анґлійськи в 43. ч. „Свободи", професорови нїмецької лїтератури в тутешнім університетї І. Е. Реслерови. Кілька днїв пізнїйше він говорив менї, що дав прочитати сю історію своїй ріднї. Жінка його і дочка не могли начитатись, а на фотоґрафію Степанівни не могли надивити ся, — так всьому дивували ся і все їм подобало ся. Також читав він своїм студентам про сю українську героїню і поясняв їм все, що знав про український нарід. Всї подивляли відвагу і посьвяту Степанівни. Опісля ще богато говорив він про сю подїю. На моє домаганє, щоби він і для Вас децо сказав, він згодив ся і з сим листом післав Вам його власноручне письмо, тих пару слів, якими він висказав ся про Степанівну.

Тусаму статю зі „Свободи" разом з фотоґрафією Олени Степанівни післав я до нїмецького дневника в Шікаґо, Ілл. п. з. „Ді Абендпост". В найблизшім числї тої часописи, 24. с. м. поміщено на першій сторонї сю статю і фотоґрафію Олени Степанівни значно побільшену.

Остаю з поважанєм
М. Дурдела.

* * *

Слова професора університету в Вальпарайзо, Інд., І. Е. Реслера звучать в українськім перекладї ось-так:

„Історія про панну Олену Степанівну є дуже цїкава і поучаюча. Панну Степанівну вважаю за одну з найбільших воєнних героїнь усїх часів. Вона виявила свою любов до вітчини в небувалий спосіб і її хоробрі дїла можна лише величати і подивляти. — І. Е. Реслер."

НО І МУСЯТЬ БЛУД ПІЗНАТИ.

Що до серця руської неньки
Пригортають ся всї дїти:
Чи великі чи маленькі,
Могуть вони поблудити,
Но і мусять блуд пізнати
І блудного шляхом сина
Мусять назад повертати
До стіп неньки. Ось причина,
Чом при наших всїх провинах,
Серед блуду і прощеня
Ще не вмерла Україна,
А стремить все до спасеня!

Написав Єронім Я. Луцик, редактор „Правди".

БИТВИ В КАРПАТАХ.

Війна — як каже оберляйтнант від уланів др. Леопольд Блязель — се тяжке ремесло, а домагає ся воно від воюючої людини сили фізичної й духової, а також потрібні ще прихильні обставини місця, пори року і т. п. Війна Нїмеччини з Францією, Бельґією або Росією се не те саме, що війна Австрії з Москалями у Карпатах.

Ось як описує сей наочний сьвідок, обставини, серед яких борють ся наші австрійські жовнїри:

Мраки, хуртовини, донцї і сніговиці змінюють ся тут що днини. Дороги, куди ідуть наші трени, се одно море болота.

Для наколесників нема тут можности відбувати свої патрулюючі вправи. Жовнїр бродить по колїна в болотї, а для артилєрії неможливий її скорий транспорт. Ми потребуємо тисячі цїльних рук. Артилєрія стратила свій давний образ. Її розбирають частями і на санчатах перевозять жовнїри — а радше спинають ся по горах, щоб їх уставити — нераз на висотах 800 метрів.

Інфантеристи мають високі костури, котрими підпираючись, спинають ся по горах від 500 до 1,200 метрів висоти. Кавалєрія в Карпатах полягає в тім, що кождий улан веде за собою коня, та лагодить ся до стрілу після системи інфантерії. Атаки кавалєрії є неможливі. Вози провіянтові не можуть всюди доїхати за армією. На місцях, де вже кінчить ся можлива до транспорту дорога, переносять з возів провіянти й амуніцію на тисячі малих коний, та так допера пускають ся у гірські бої.

Інфантерія має поверха плащів другий тонесенький плащ білий, щоб не бути видною ворогови на снїгу. Одна з найтяжших робіт воєнних у Карпатах, се робота санїтетів. Ранених жовнїрів добувають з недоступних гірських проґалин за помочию маленьких санчат. На санках помістить ся всего 2 жовнїрів; їх везе 8 до 10 санїтетів. Армія, що боре ся серед таких обставин — кінчить своє оповіданє наочний сьвідок, — а притім не цофає ся, а постепенно йде вперед, заслугує на се, щоб о нїй сказати: „така армія мусить побідити".

ТРАНСПОРТ ВІЙСКА.

Мало хто має поняте про те, скілько то клопоту дає перевіз армії з одного кінця операційного терену на другий. Ясно стане перед нами сей образ, коли приглянемо ся, кілько то труду забере транспортованє одного корпусу.

Корпус числить меньше-більше 40,000 людий і колиб він складав ся лиш з самих жовнїрів з карабінами і торністрами, можна би його помістити у 800 зелїзничих ваґонах, числячи по 50 людий в один ваґон. Коли однак до само[ї] війни, майже 200 в піхоті, 2000 кавале[рії], 3500 артилєрійних і 8000 [во]зів (трен), гармати, вози з амуніцією, лїками, поживою для людий і коний, полеві кухнї, пекарнї, кузнї, автомобілї, амбулянси і инші тяжкі предмети, а особливо потребує інжинерія і тяжка артилєрія, — то тоді на перевезенє одного корпусу, будучого на воєнній стопі, з найменьшими, себто осьмидневними запасами живности, потреба не 800, а 8000 зелїзничих ваґонів, або що пересічно в один ваґон пійде не 50, а лише 5 жовнїрів!

З сего зіставлення можемо побачити, кілько труду завдають собі Нїмці, коли свої війска перекидають раз з західного терену на східний, то знова противно. Кольосальна ся робота забирає передусім дуже богато часу, а в хвили, коли відбуває ся такий транспорт, всякий рух на зелїзничих лїніях мусить устати.

Коли хочете мати спокій в родині, то мусите купити календар У. Н. Союза на 1915-тий рік, бо нічим так не вдоволите цілої родини, як власне тим календарем. Він такий красний і цікавий, що кождий покине пусту сварку або сплетні, а візьметь ся до читаня і навчить ся богато цікавих та вартісних річий. Оцей примірник коштує всего вже разом з почтою 60 ц. Купіть собі і рабуйте других. Замовленя посилати до „Свободи".

ПРОГРАНА СТРАШНА ГРА.

Як князь великий Николай
І смерть засїли ґрати,
Князь ставив купи салдатів,
Смерть золоті дукати.

Смерть каже: „Злота купу дам,
Як втнеш ти тої штуки,
Що даш ся знати Прусакам
І візьмеш їх у руки!"

Зрадів лабатий Николай
І так до смерти каже:
„Ось війска мілїонів пять,
Давай же злото, враже!"

А смерть лабата в одну мить
Салдатів загортає
І каже: „Князю, вже досить,
На нинї вистарчає!"

Аж князь злякав ся і кричить:
„А злото де, проклята?
Я мілїони війска дав,
А де ж за се заплата?"

„Поглянь на груди, — каже смерть, —
Хрестів там злотих много,
Від смерти хрест належить ся
Тобі і більш нічого!

„Так все буває, князю мій,
Як хто зі мною грає
І злота виграть за людий
Невинних забажає!"

„Ти чарівнице проклята,
Ах, ти чортівська мамо!
Таж цар менї гукне сейчас:
— Камо грядеши, камо?

Чім біть тепер уж Прусака?
Чим нищіть Україну?
Чим асвабодіть Паляка?
Лабатий сукін-сину?"

„Я сим не журюсь! — смерть на се. —
Се царське і твоє дїло!
Журіть ся ви, як на війну
Іти вас закортїло!

„А як людий зберете знов
Невинних мілїони,
То вже оба прийдїть з царем
До мене на поклони.

„Я їх загорну як тепер,
А вам хрести дам злоті.
Тож не вважайте ви у тій
Царській й моїй роботї!

„Вкінци-ж, як час прийде на вас,
То й вас я не забуду
І в пеклї злоті трони вам
У чорта я здобуду!"

Уложив Данило Панікадевич.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА!

АМЕРИКАНСЬКА БЕЗСТОРОННІСТЬ.

Зараз по вибуху війни в Европі президент Вілсон проголосив невтральність Злучених Держав, а навіть вислав всім воюючим державам предложенє посередництва при мирових переговорах.

З уваги на те цілий сьвіт дивив ся на Злучені Держави як на безсторонну державу і сподївав ся, що вони відіграють важну ролю при заключуваню мира в Европі яко безсторонний посередник.

Одначе 9-місячний протяг часу від вибуху війни показав, що Злучені Держави не можуть видержати в такій ролі безсторонного посередника з чистими руками.

На перешкоді став тут звісний американський „бізнес". Тутешні фабриканти гармат, оружя, набоїв і т. д. не могли оперти ся спокусї — зробити „бізнес" на убиваню людий в Европі і за добрі гроші посилають з Бетлеєму, Ньюгейвн оруда до Англії, Франції і Росії, на вбиванє німецьких і австрійських жовнірів.

Правительство Злучених Держав може сказати, що сей кровавий „бізнес" не є нарушенєм невтральности. І дійсно його не можна заборонити навіть найбільше невтральній державі. Але чи така держава має опісля моральне право домагати ся яко безсторонний мировий посередник?

* *
*

Недавно було в Ню Йорку прийнятє Американської З'єдиненої Преси, на якім президент Вілсон виголосив політичну промову. У тій промові, навязуючи до теперішної війни в Европі, сказав він, що для Американців Америка перша, але Америка не може бути байдужна до воюючих держав в Европі і в межах своєї невтральности стане їм до помочи.

Сю промову вихвалили американські часописи, бо сї слова насували до наготрю богатої верстви людий у Злучених Державах, яким служить майже ціла американська преса.

Ся верства людий нічого не хоче окрім „бізнесу". Се все. Поміч, яку ті люди можуть дати Европі, се позичка гроший, набої, гармати і т. д., розуміє ся, за добрі зиски — на „бізнес". „Безсторонність" у них є. Вони би раді „в межах невтральности" посилати оружє всім воюючим державам, без виїмки, але, що вони винні, що Німеччина й Австрія мають свої кулї і гармати, тож не потребують американських, а впрочім, як би і потребували, то Англія не пустить! Тож вони роблять „в межах невтральности" лише те, що можуть, що в їх силї.

* *
*

Американською невтральностію і безсторонностю одушевляєть ся найбільше дневник „Ди Ню Йорк Таймс".

Хвалить та ґазета промову Вілсона і від себе зазначує, що Злучені Держави обдарять Европу такими цінними річами, над якими можна думати лише серед невтральности. Горожан Злучених Держав називає та часопись „злитою з усїх народів Европи" і тому то каже ті нащадки европейських народів не можуть вже цїлком забувати про Европу.

Гарні слова, які одначе не пасують до дїл.

Не будемо входити в те, чи Злучені Держави в будучности обдарують Европу якими цінними подарками, бо того ще ніхто не знає. Але знаємо вже тепер, що обдарували вже часть Европи „цінними подарками" з „Вефлієму".

І ті „подарки" вже викликали невмний відгомін. Ті горожани Злучених Держав, що походять з Німеччини і з Австрії, протестували проти сього, а в самій Німеччині й Австрії щораз то змагаєть ся вороговане проти Злучених Держав. А все іза тих „цінних подарків" з Бетлєєм, які „в межах невтральности" фабриканти висилають проти Німеччини й Австро-Угорщини.

Серед таких відносин дуже тяжко буде Злученим Державам виступити з безсторонним посередництвом при заключеню мира.

Горожани Німеччини й Австро-Угорщини скажуть: Ми раді були видїти дійсну невтральність Злучених Держав. Ми раді були бачити їх безоглядну безсторонність у відношеню до всїх европейських держав, без жадної ріжниці. Таж ваші горожани, — се кров і кість горожан всїх воюючих держав! Чому-ж вони мають посилати кулї на вбиванє своїх батьків?

Настрій серед тутешного населеня може бути всякий. Одні можуть тягнути за Німцями, другі за Французами, Анґлїйцями і т. д. Се нічого злого. Се мати може простити дочці, але куля в серци останеть ся і се запише історія і будуть про се вчити ся дїти німецького народа і всїх народів Австро-Угорщини. І на ту пошану, з якою доси відносили ся народи Европи до свободолюбної Америки, впаде з американського „Вефлієму" тінь.

Америка може перед мамою заявити, що вона правно таки була невтральна. Одначе Німці й Австрійці і тутешні горожани, котрі не держать з Анґлією, Францією і Росією, скажуть, що на ділі вона брала участь у війні через те, що терпіла у себе висилане гармат і дїлом заперечила свій словний заяві про невтральність.

З цілої тої невтральности, яка перейде певно до історії, найприкрійша висилка гармат і куль до Росії, сеї тюрми народів — проти свобідних горожан конституційних держав середної Европи, а в обороні варварського царського уряду.

То сором для нашої свобідної державы, що вона посилає гармати російському урядови, аби мав чим „ословоджувати" горожан Австрії зпід конституції, аби їх опісля ущасливити російським кнутом і тюрмою.

Американська преса потішує народи Росії, що там буде лїпше по війні. Ми маємо передемак того вже тепер, як можна бачити з теперішних катівських переслїдувань в Росії і в Галичині.

Сього також народи Австрії і поневолені народи Росії не забудуть американській пресї. Американська преса знає лише про Бельґію а 10 народів Росії, котрі цїлими столїтями терплять неволю і котрих варварський уряд здержує у культурнім розвитку, не заслужили собі на оборону у американської преси (за малими виїмками), — відай тілько тому, що ті народи не мають своїх королїв.

Польща є 120 лїт в російській неволї, Україна є 260 лїт у страшній неволї. Теперішна доля Бельґії є нічим в прирівнаню до долї тих двох славянських націй в Росії, але що-ж... не мають вони королїв, а до того американські ґазети тягнуть за союзниками, а варварська Росія також належить до тих союзників...

Гірко писати правду, але годї її скрити.

В недїлю дня 2-го мая о 7-ій годині вечер в гали гр. кат. церкви в Елізабет, Н. Дж., буде мав делєґат Пр. Комісії У. Н. Союза популярний відчит, ілюстрований сьвітляними образками, на котрий то відчит отсим всїх запрашає ся.

Дм. Андрейко,
секр. Пр. Ком. У. Н. Союза.

НОВИНКИ.

ПРОСЬВІТНА ПРАЦЯ УКРАЇНЦІВ НА ВИГНАНЮ.

Трета секція Української Культурної Ради у Відни, до якої входять др. Ол. Колесса, др. Ст. Рудницький, Богдан Лепкий, др. Василь Пачовський, А. Крушельницький, о. др. Осип Жук, ред. Я. Весоловський, А. Галяк, А. Жук, Б. Заклинський, М. Ганкевич, о. др. Григорій і О. Утриско та Скоропис-Ялтуховський, уконституувала ся на засїданю дня 5. лютого с. р., вибираючи головою д-ра Ол. Колессу, заступниками голови Богдана Лепкого й Андрія Жука, а секретарем Яр. Весоловського; їх вибрано також відпоручниками управи Ради.

На засїданю дня 11. лютого с. р. переведено широку дискусію над програмом праці та постановлено подбати про видавництва українські для українських збігців. Признано вказаним виданє „України історичної читанки" в 3-ох числах після плану, предложеного п. А. Крушельницьким. Відтак переведено дискусію над організацією популярних викладів у Відни і по инших українських кольоніях чи то через заснованє місцевих кружків середної організації викладової, чи через висилку прелєґентів з Відня. Велику увагу присьвячено також доборови тих викладів, які мусять відповідати вазї теперішної хвилї. Передівсїм постановлено приступити до уложеня серії викладів у Відни.

Рівночасно порішено увійти в порозуміне з нашими збігцями по прочих містах та оселях про можність уладження викладів у них, причім рішено звернути особливу увагу на підготованє викладів і вечерків в память Тараса.

Окрему точку дискусії становила справа викладів в німецькій мові для познакомленя чужинців з українським питанєм.

Секція для народного шкільництва при українській культурній Радї рішила оснувати другу приватну українську народну школу, сполучену з приготовляючим курсом до шкіл середних, для II., III. і XX. округа Відня.

—o—

ВІДБУДОВАНЄ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Під проводом радника Кивелюка відбула ся недавно у Відни нарада головної ради „Сільського Господаря" над організацією державної і громадянської помочи для економічної відбудови зруйнованої війною східної Галичини. Основний реферат виголосив посол др. Евген Олесницький, а в дуже живій і поважній дискусії забирали голос між иншими др. Кость Левицький, о. Т. Войнаровський, О. Саєвич, С. Кузик і инші. Постановлено між иншим скликати на інформаційну нараду ширший круг українських громадян.

—o—

ВІДОМОСТИ ПРО ВОЄННИХ БРАНЦІВ.

Відомостий про воєнних бранців, австрійських в чужім полоні, та ворожих в австрійськім полоні уділяє урядове бюро у Відни, якого адреса є така: Hilfs-und Auskunftsstelle fuer Kriegsgefangene, Wien, I. Jasomirgottstrasse 6. — Austria.

—o—

ЗА СПЛЕТНІ НЕ КАРАЮТЬ.

Найвисший трибунал у Відни на відклик одного засудженого за розсїванє непокоячих воєнних вістий рішив, що тодї лише публичне розсїванє непокоячих вістий є провиною, коли зроблено се публично, на зборах, перед більшою скількостю людий, в пресї і т. п., а не в приватній розмові. Отже коли кухарка до хлопця, або „політики" між собою скажуть з таємничою міною, що „є зле", то прокуратор не має потреби інтервеніювати. Держава може спокійно приймити такі „трівожні" виклади одиниць.

КНИЖКА ДО МАСОВОГО ШИРЕНЯ.

На днях появила ся брошура д-ра Семена Демидчука під наголовком: „**Не снує душі живої**". В брошурі обговорюєть ся наші національно політичні стремлїня підчас теперішної війни. Написана популярно й приступно, тому надаєть ся до читаня для найширших верств нашої суспільности. Цїна брошури є дуже низка, бо лише 15 центів, а на почтову пересилку треба додати 2 центи. Оплату можна висилати почтовими марками. Весь дохід призначений на Фонд визволеня України. Брошура вийшла накладом „Бюра Делєґації Головної Української Ради" з Відня при 83 Grand Str., Jersey City, N. J. і там можна її набути. Хто бере в розпродаж понад 100 примірників, дістає відповідний рабат.

ХТО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" (ЗІ СТЕЙТІВ $2.00 А З КАНАДИ $3.00)

ДІСТАНЕ ДАРОМ ВЕЛИКИЙ КАЛЄНДАР УКР. НАР. СОЮЗА ЗА ДОПЛАТОЮ 15 ЦЕНТІВ НА КОШТА ПЕРЕСИЛКИ І ЕКСПЕДИЦІЇ.

Буде се **дуже красний і цінний дарунок для кождого письменного Українця і кождої письменної Українки**, бо такого календаря як сьогорічний ще не було на американській Руси. **Визначаєть ся він незвичайним богацтвом і ріжнородностю матеріялу**, який розміщено на 256 сторонах друку великої вісімки.

Крім того календар У. Н. Союза є **дуже богато прикрашений ілюстраціями**. Всї ті ілюстрації — **дуже красні, цїлком нові і ще незнані**. Всїх ілюстрацій в календари є 110 (сто десять). Більше ніж четверта часть їх — се ілюстрації з теперішної війни, самі найкрасші і найцікавійші; між ними також з Галичини.

Ся книжка не стратить нїколи на своїй вартости, з випятком части календарової, яка містить ся всего на кількох сторінках. Прочий матеріял є того рода, що все буде мати свою вартість і заступить Вам книжки з усякими інформаціями про відносини, житє, закони, приписи, порядки і т. д. у Злучених Державах і в Канаді; книжки з робітничого житя у Злучених Державах; про війни, про воєнні справи і сьвітові події; гумористичні оповіданя, жарти, вірші і т. д.

Хто вже має календар У. Н. Союза може дістати замість календаря даром яко премію до цілорічної передплати.

7 ЛІСТ СТРАТ РАНЕНИХ І УБИТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПІДЧАС ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ.

В тих лїстах доси оголошено около 21.000 імен.

На кошта пересилки і експедиції належить прислати таксамо 15 центів.

Хто пришле **ПІВРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ**, а хотїв би дістати сей **календар** або сї **лісти страт**, мусить долучити 30 центів.

Тому користайте з сеї нагоди і присилайте передплату на адресу:

SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

—0—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонірц
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности).
с. = санітети
л. = ляндвер (віх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—0—

(Дальше).

Листа утрат 103
видана 15. січня 1915.

УБИТІ:

Льонич Ілько, 36 л. (пад. 1914)
Лукач Дмитро, 30 стр. (пад. 14)
Маланчук Онуфрій, 27 стр. (17. XI. 1914)
Малечук, 27 стр. (17—18. XI, 1914)
Марко Франко, 30 стр. (пад. 1914)
Масляк Гнат, 30 стр. (пад. 1914)
Масник Йосиф, 35 л. (12—15. VIII. 1914)
Матуняк Петро, 231 з. о. (5. X. 14)
Мазґа, цуґсфір., 27 стр. (19. XI. 1914)
Михальчан Юрко (Пентелея), 30 стр. (жовт. 1914)
Мизга Михайло, 30 стр. (жовт. 14)
Микитей Прокіп, 36 л. (пад. 14)
Мостовчук Іван, 30 стр. (жовт. 14)
Недурий Володислав, 231 з. о. (10. X. 1914)
Одемський Прокіп, 27 стр. (17. XI, 1914)
Одинський Ілько, 36 л. (пад. 14)
Олиник Йосиф, 36 л. (пад. 1914)
Пайко Арсеній, 27 стр. (17. XI, 1914)
Павленко Дмитро, 27 стр. (17. XI, 1914)
Пейчик Теодор, 27 стр. (17. XI, 1914)
Петрів Олекса, 36 л. (пад. 1914)
Пітик Стефан, 36 л. (пад. 1914)
Приліпчан Гаврило, 9 д. (4—7. XII, 1914)
Розмис Григорій, ж. (12—15. VIII, 1914)
Рубаний Петро, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Рихлецький Клим, 36 л. (14—30. XI, 1914)
Рипінчук Ілько, 27 стр. (17. XI, 1914)
Саньчик Роман, 36 л. (14—30. XI, 1914)
Сандецький Пантелеймон, 36. л. (14—30. XI, 1914)
Саврич Дмитро, 32 а. (27. X. 14)
Сенюк Василь, 30 стр.
Сюдмак Казимир, 35 л. (12—15. VIII, 1914)
Сковроньский Олекса, 36 л. (14—30. XI, 1914)
Сметана Петро, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Солинський Станислав, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Соломійчук Данило, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Солтин Никола, 35 з. о. (12—15. VIII, 1914)
Солинчук Василь, 36 л. (14—30. XI, 1914)
Стадницький Людвик, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Стрільчук Василь, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Тарнавський Мих., 35 л. (12—15. VIII, 1914)
Ткачук Данило, 35 л. (12—15. VIII, 1914)
Унґур Никифор, 27 стр. (17. XI, 1914)
Фабянський Іван, 231 з. о.
Фенюк Іван, 36 л. (14—30. XI, 14)
Фучко Никола, 30 стр. (жовт. 14)
Хашевський Григорій, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Хрупик Федор, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Цеплий Йосиф, 30 стр. 22. IX—10. XI, 1914)
Цінцяк Андрій, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)
Цибуляк Василь, 231 з. о. (18. XI, 1914)
Шлемко Іван, 30 стр. (22. IX—10. XI, 1914)

РАНЕНІ:

Гончар Михайло (кад.), 36 л.
Липський Іван (ляйтн.), 30 стр.
Орищак Станислав (кад.), 36 л.
Абрамюк Венямин, 36 л.
Адамовський Павло, 36 л.
Альбота Омелян, 36 л.
Александрук Василь, 30 стр.
Андреюк Юрко, 27 стр.
Андрюк Маковей, 27 стр.
Андроник Доримедонт (?), 27 стр.
Андрущан Юрко, 27 стр.
Андрусяк Михайло, 36 л. (5 комп.)
Андрусяк Михайло, 36 л. (10 комп.)
Андрусяк Василь, 30 стр.
Андрусишин Михайло, 30 стр.
Андрішин Михайло, 36 л.
Андрішин Михайло, 30 стр.
Антонійчук Іван, 36 л.
Бабюк Яким, 36 л.
Бацюк Василь, 30 стр.
Бачевський Федор, 30 стр.
Багрій Петро, 36 л.
Бовай Никола, 36 л.
Балан Никола, 30 стр.
Бальон Василь, 36 л.
Баранович Кость, 30 стр.
Барановський Іван, 231 з. о.
Барасюк Василь, 30 стр.
Баран Михайло, 36 л.
Бартушик Теодор, 27 стр.
Баткорний Василь, 30 стр.
Бехметюк Михайло, 36 л.
Бедрій Андрій, 30 стр.
Бейла Михайло, 36 л.
Белей Василь, 30 стр.
Белич Дмитро, 27 стр.
Берчевський Антін, 36 л.
Береза Стефан, 30 стр.
Білокора Дмитро, 36 л.
Біґайлюк Олекса, 36 л.
Біяк Іван, 36 л.
Біляховський Никола, 27 стр.
Біленький Никола, 36 л.
Білейчук Василь, 30 стр.
Білейчук Онуфрій, 36 л.
Білійчук Іван, 30 стр.
Білинський Дмитро, 27 стр.
Блащук Никола, 36 л.
Боднар Василь, 36 л.
Боднарук Никола, 36 л.
Боднарук Василь, 36 л.
Бодницький Ілько, 27 стр.
Богданович Михайло, 36 л.
Богатир Йосиф, 27 стр.
Богородецький Михайло, 30 стр.
Бойчук Василь, 36 л.
Бойчук Стефан, 36 л.
Бовчко Іван, 36 л.
Бойко Прокіп, 27 стр.
Болгак Михайло, 30 стр.
Боманґович Омелян, 27 стр.
Боран Іван, 231 з. о.
Борис Йосиф, 30 стр.
Ботюк Юрко, 36 л.
Бозовський Іван, 27 стр.
Брага Іван, 27 стр.
Будзак Стефан, 30 стр.
Будзіневський Мечислав, 30 стр.
Бурлак, інф., 36 л.
Бутук Василь, 27 стр.
Бзак Дмитро, 27 стр.
Бобак Іван, 30 стр.
Валькарчук Никола, 27 стр.
Варварук Юрко, 30 стр.
Варворич Антін, 27 стр.
Василович Іван, 27 стр.
Васкул Юрко, 27 стр.
Василишин Стефан, 36 л.
Великаголова Станислав, 36 л.
Великий Петро, 30 стр.
Венґринюк Михайло, 30 стр.
Вербюк Василь, 36 л.
Весоловський Йосиф, 231 з. о.
Весолий Северин, 36 л.
Відецький Мартин, 36 л.
Вікован Лазар, 27 стр.
Вінтоняк Василь, 36 л.
Віщук, рез., 36 л.
Вишньовський Іван, 36 л.
Войтович Никита, 36 л.
Волощук Семен, 36 л.
Воробець Іван, 30 стр.
Винник Юрко, 30 стр.
Гафійчук Стефан, 30 стр.
Ґайдейчук Іван, 36 л.
Гайдейчук Михайло, 27 стр.
Гайовий Іван (Олекси), 30 стр.
Гайсанюк Іван, 30 стр.
Галко Іван, 27 стр.
Ганчук Василь, 27 стр.
Гананюк Іван, 30 стр.
Гарасимюк Семен, 27 стр.
Гарасимчук Андрій, 30 стр.
Ґаврищ Василь, 30 стр.
Гавука Андрій, 30 стр.
Гнатюк Василь, 27 стр.
Гнида Юрко, 27 стр.
Гнідан Петро, 36 л.
Голінний Петро, 36 л.
Голюнга Андрій, 27 стр.
Гошовський Іван, 30 стр.
Григорків Яків, 36 л.
Григорків Теодор, 36 л.
Грицяк Дмитро, 36 л.
Григорчук Василь, 36 л.
Гринчук Франко, 30 стр.
Гринішак Дмитро, 36 л.
Ґуцул Ілько, 30 стр.
Ґуцуляк Петро, 36 л.
Гуменюк Павло, 36 л.
Гуменюк Петро, 30 стр.
Гуменний Йосафат, 231 з. о.
Гундяк Іван, 27 стр.
Ґурик Онуфрій, 30 стр.
Ґуразняк Петро, 30 стр.
Гусяк Іван, 30 стр.
Гах Никола, 36 л.
Ґафтуник Іван, 36 л.
Гаврилян Дамян, 27 стр.
Герчак Олекса, 27 стр.
Герман Іван, 27 стр.
Ґерман Юрко, 30 стр.
Ґелетюк Михайло, 36 л.
Ґнацінський, інф., 36 л.
Ґнішовський Іван, 27 стр.
Ґодець Антін, 3 сап.
Ґоґала Іван, 3 сап.
Ґоралюк Михайло, 27 стр.
Ґреґолинський Іван, 30 стр.
Ґреґоран Михайло, 30 стр.
Ґрокуль Василь, 27 стр.
Ґриґорійчук Іван, 27 стр.
Ґрумедра Дмитро, 36 л.
Ґрумедза Юрко, 36 л.
Ґудз Іван, 36 л.
Ґудзак Дмитро, 36 л.
Ґуґлер Петро, 27 стр.
Ґулей Антін, 30 стр.
Ґидзик Яків, 30 стр.
Далибожик Юрко, 36 л.
Данилюк Вандек (?), 27 стр.
Данилюк, 36 л. (9 комп.)
Данилюк Михайло, 30 стр.
Демчук, рез., 36 л.
Демидюк Ілько, 27 стр.
Демянчук Никола, 36 л.
Депутат Іван, 30 стр.
Дячишин Олекса, 30 стр.
Дякур Михайло, 36 л.
Дідик Василь, 36 л.
Дмитерчук Никола, 36 л.
Дмитрук Олекса, 36 л.
Довганюк Григорій, 3 сап.
Добровольський Іван, 36 л.
Долужняк Никола, 36 л.
Долинчук Семен, 36 л.
Домаредзький Іван, 231 з. о.
Димитрюк Дмитро, 27 стр.
Досюк Дмитро, 30 стр.
Довганюк Василь (Івана), 30 стр.
Дрогомирецький Іван (Олекси), 30 стр.
Друґ Стефан, 30 стр.
Дуцків Федор, 30 стр.
Дундяк Никола, 36 л.
Дущак Михайло, 27 стр.
Дутчак Михайло, 36 л.
Дишук Федор, 36 л.
Дзевецький Яків, 36 л.
Жалоба Олекса, 30 стр.
Жур Іван, 231 з. о.
Журавель Никола, 27 стр.
Захарясевич Лев, 36 л.
Захарія Максим, 36 л.
Задорожняк Никола, 36 л.
Залищук Никола, 30 стр.
Залуцький Никола, 30 стр.
Запаринюк, рез., 36 л.
Зборовський Петро, 27 стр.
Зеленчук Ілько, 30 стр.
Зелінський Іван, 36 л.
Зембікевич Казимир, 30 стр.
Зінь Лука, 30 стр.
Зінко Никола, 30 стр.
Зінко Юліян, 30 стр.
Зьола Никола, 36 л.
Зірада Никола, 27 стр.
Зотеняк Болеслав, 30 стр.
Зугаєвич Василь, 36 л.
Зварич Михайло, 27 стр.
Звіринський Андрій, 36 л.
Іліїчук Ілько, 36 л.
Іліка Дмитро, 27 стр.
Ільків Іван, 30 стр.
Ількович Онуфер, 27 стр.
Ільницький Михайло, 36 л.
Іроденко Никола, 36 л.
Іскович Антін, 30 стр.
Істроцький Роман, 27 стр.
Іваночко Семен (Николи), 30 стр.
Іванюк Никола, 36 л.
Івасюк, 36 л. (6 комп.)
Івасюк Федор, 30 стр.
Кабан Василь, 30 стр.
Каленюк Кость, 27 стр.
Калюк Михайло, 27 стр.
Кальмук Ілько, 36 л.
Камінський Антін, 27 стр.
Кантимир, 36 л. (2 комп.)
Капітанець Михайло, 231 з. о.
Каравановичь Гаврило, 30 стр.
Касіян Василь, 36 л.
Касіян Іван, 36 л.
Кавюк Яків, 36 л.
Кавюк Іван, 36 л.
Кацапюк Дмитро, 27 стр.
Кейван Козма, 36 л.
Келеман Никола, 30 стр.
Керницький Петро, 30 стр.
Керничний Федор, 36 л.
Керт Яків, 27 стр.
Кибич Василь, 27 стр.
Кіндрацький Дмитро, 30 стр.
Кіндращук Федор, 36 л.
Кирилович Іван, 30 стр.
Кляйн Стефан, 30 стр.
Клевчук Олекса, 27 стр.
Ключевський Юрко, 36 л.
Ключук Петро, 36 л.
Климачко Семен, 30 стр.
Климюк Василь, 30 стр.
Ковбасюк Андрій, 30 стр.
Кочинський Никола, 27 стр.
Котельницький Олекса, 27 стр.
Когут Олекса, 30 стр.
Комашко Іван, 27 стр.
Коніцький Іван, 27 стр.
Конюх Никола, 30 стр.
Корбут Василь, 27 стр.
Король Василь, 27 стр.
Коронецький Василь, 30 стр.
Корній Йосиф, 30 стр.
Кориньковський Лука, 231 з. о.
Кос Франко, 30 стр.
Косован Василь, 27 стр.
Костельницький Гнат, 231 з. о.
Костюк Никола, 36 л.
Костюк Стефан, 36 л.
Костик Василь, 30 стр.
Костинюк Федор, 36 л.
Ковальчук Іван, 36 л.
Козюк Никола, 36 л.
Козловський Антін, 30 стр.
Козловський Ціппор (?), 30 стр.
Козловський Іван, 36 л.
Козмаляк Михайло, 30 стр.
Кревко Василь, 27 стр.
Криський Михайло, 36 л.
Крицак Никола, 30 стр.
Крицун Йосиф, 30 стр.
Кріль Яків, 36 л.
Кройтор Василь, 27 стр.
Круліковський Петро, 27 стр.
Круховський Никола, 27 стр.
Кривоносюк Іван, 36 л.
Куляк Михайло, 30 стр.
Купецький Семен, 30 стр.
Кусякевич Андрій, 27 стр.
Кушвір Федор, 30 стр.
Кушнірик, 36 л. (6 комп.)
Кузенко Матій, 30 стр.
Кузменко Никола, 30 стр.
Кузик Петро, 36 л.
Лаба Марко, 30 стр.
Лабурак Олекса, 30 стр.
Лагола Іван (Гарасима), 231 з. о.
Лякатиш Никола, 9 д.
Лякатуш Петро, 9 д.
Лавринович Петро, 36 л.
Лянута Дмитро, 36 л.
Лаза Володимир, 30 стр.
Лазарик Іван, 27 стр.
Лазорик Михайло, 36 л.
Леско Іван, 27 стр.
Леськів Мартин, 27 стр.
Леськів Станислав, 36 л.
Лесюк Іван, 30 стр.
Лесюк Теодор, 27 стр.
Левінковський Федор, 36 л.
Лезун Теодор, 30 стр.
Лінзак Онуфрій, 27 стр.
Ліпка Прокіп, 231 з. о.
Лобур Федор, 30 стр.
Любанський Андрій, 36 л.
Любів Дмитро, 36 л.
Лученко Іван, 27 стр.
Лугий Юрко, 30 стр.
Лупінецький Юрко, 27 стр.
Лущак Ілько, 30 стр.
Лушпінський Василь, 231 з. о.
Махначук Іван, 36 л.
Мацкевич Едвард, 36 л.
Мацкуляк Іван, 36 л.
Мацошак Прокіп, 30 стр.
Мадера Войтко, 30 стр.
Мадриґа Олекса (Івана), 30 стр.
Мафтієвич Юрко, 30 стр.
Майґутяк Никола, 36 л.
Маковей Сидор, 27 стр.
Маковійчук Федор, 36 л.
Маланій Никола, 30 стр.
Малафій Никола, 36 л.
Малафій Юрко, 27 стр.
Малярчук Йосиф, 30 стр.
Малащук, рез., 36 л. (6 комп.)
Малпчин Никола, 36 л.
Малиновський Петро, 36 л.
Мандюк Дмитро, 27 стр.
Марфюк Теодор, 27 стр.
Маринко Йосиф, 3 сап.
Маруняк Кость, 27 стр.
Масевич Василь, 36 л.
Машата Франко, 36 л.
Машка Антін, 30 стр.
Мазур Михайло, 30 стр.
Медвесюк Тимофій, 27 стр.
Меланюк Никола, 36 л.
Мельник Михайло, 30 стр.
Мельник Петро, 30 стр.
Мельник Теодор, 36 л.
Мельник Василь, 36 л. (7 комп.)
Мицик Денис, 36 л.
Михайлин Никола, 27 стр.
Михайлюк Олекса, 36 л.
Михнюк Андрій, 36 л.
Микитюк Дмитро, 36 л.
Микитюк Петро, 27 стр.
Молоц Василь, 27 стр.
Мончук Іван, 30 стр.
Мороз Никола, 30 стр.
Мороз Петро, 36 л.
Моруняк Франко, 231 з. о.
Мосейчук Андрій, 30 стр.
Москалюк Василь, 36 л.
Мостовий Михайло, 36 л.
Мотрескуль Никола, 27 стр.
Милячук Яків, 27 стр.
Миронюк Петро, 32 а.
Миронюк Василь, 36 л. (2 комп.)
Нагорняк Семен, 27 стр.
Наливайко, 36 л. (6 комп.)
Настюк Антін, 36 л.
Недоляк Дмитро, 30 стр.
Неільчук Василь, 36 л.
Непюк Петро, 36 л.
Несторук Олекса, 36 л.
Нідзильський Михайло, 27 стр.
Ніка Дмитро, 27 стр.
Николаїшин Михайло, 36 л.
Николайчук, 36 л. (4 комп.)
Обертинюк Іван, 36 л.

(Дальше буде).